

1. Bestaande feitelijke toestand

1.1. Bevolking en huisvesting

1.1.1. ACTUALISATIE VAN DE GEGEVENS

Totale bevolking

Over het geheel genomen is de Lakense bevolking min of meer stabiel gebleven sinds 1991 (+372 inwoners). Het gebied ten noorden van de spoorweg (E1) heeft er het meest inwoners bijgewonnen ten nadele van de andere sectoren, met name ten zuiden van de spoorweg. Ten opzichte van 1997 echter is het bevolkingsaantal van Laken iets gedaald (-904 inwoners).

Spreiding van de bevolking volgens nationaliteit

De spreiding van de bevolking volgens nationaliteit is eveneens proportioneel stabiel gebleven : 75,2 % Belgische bevolking, 24,8% buitenlandse bevolking tegen 75,8% en 24,2% in 1991. In 1997 werd de geïmmigreerde bevolking op 27% en 1997. Deze lichte daling is waarschijnlijk te wijten aan de daling van de voornamelijk ingeweken bevolking ten zuiden van de spoorweg. De concentratie van de Maghrebijnse en Turkse bevolking ten zuiden van de spoorweg wordt minder belangrijk, ook al blijft het een realiteit. Zo lijkt de zone ten noorden van de spoorweg (positief migratiesaldo) een nieuwe Maghrebijnse en Turkse bevolking aan te trekken: 11,6% tegen 8,7% in 1991.

	UE	Maghreb + Turkije	Andere	Totaal Vreemde- lingen	Belgen	Totale bevolking
E1	222	1378	1151	2751	9170	11921
E2	25	131	785	941	7304	8245
E7	887	3873	1750	6510	9946	16456
E8	21	234	752	1007	7570	8577
Laken	1155	5616	4438	11209	33990	45199

Bron : Bevolkingsregister, NIS, 1999.

%	UE	Maghreb + Turkije	Andere	Totaal Vreemde- lingen	Belgen
E1	1,9%	11,6%	9,7%	23,1%	76,9%
E2	0,3%	1,6%	9,5%	11,4%	88,6%
E7	5,4%	23,5%	10,6%	39,6%	60,4%
E8	0,2%	2,7%	8,8%	11,7%	88,3%
Laken	2,6%	12,4%	9,8%	24,8%	75,2%

Bron : Bevolkingsregister, NIS, 1999.

Gezinsgrootte

De gezinsgrootte is lichtjes gedaald, zoals in de rest van Europa. Zij bedraagt nu in Laken 2,06 personen voor een totaal van 1.875 gezinnen. Vooral in de noordwestelijke zone van Laken is het aantal alleenstaanden bijzonder gestegen. 53% woont daar nu alleen (tegenover 45,7% in 1991). De kroostrijke gezinnen daarentegen zijn vooral te vinden ten zuiden van de spoorweg (35% voor een gemiddelde van 27% in Laken).

Alleen- 2 pers. 3 pers. 4 pers. 5 pers. + totaal

	staanden					
E1	2993	1384	679	454	385	5895
E2	2168	1254	527	325	127	4401
E7	3039	1405	872	626	885	6827
E8	2534	1273	507	292	146	4752
Laken	10734	5316	2585	1697	1543	21875

Bron : Bevolkingsregister, NIS, 1999.

%	Alleen- staanden	2 pers.	3 pers.	4 pers.	5 pers. +
E1	51%	23%	12%	8%	7%
E2	49%	28%	12%	7%	3%
E7	45%	21%	13%	9%	13%
E8	53%	27%	11%	6%	3%
Laken	49%	24%	12%	8%	7%

Bron : Bevolkingsregister, NIS, 1999.

Bevolking volgens leeftijdscategorieën

In 1999 is de verdeling van de bevolking volgens leeftijdscategorieën gelijkaardig aan die van 1991. De concentratiefenomenen worden bevestigd of zelfs versterkt: de ouderen vinden we voornamelijk in het noordwesten van Laken terug (32% tegenover 2%) en in de Mutsaardwijk (29%). De zone ten zuiden van de spoorweg kent daartegenover de grootste concentratie jongeren (33% tegenover 26% in Laken). Deze bevinding komt overeen met het grote aantal kroostrijke gezinnen in dit gebied.

	0-19	20-59	60+	Totaal
E1	3060	6312	2549	11921
E2	1485	4338	2422	8245
E7	5429	8677	2350	16456
E8	1711	4106	2760	8577
Laken	11685	23433	10081	45199

Bron: Bevolkingsregister, NIS, 1999.

%	0-19	20-59	60+	
E1	26%	53%	21%	100%
E2	18%	53%	29%	100%
E7	33%	53%	14%	100%
E8	20%	48%	32%	100%
Laken	26%	52%	22%	100%

Bron: Bevolkingsregister, NIS, 1999.

1.1.2. HUISVESTINGPOTENTIEEL IN LAKEN

1. ANALYSE VAN DE VERKAVELINGEN

Bijna alle verkavelingsvergunningen zijn uitgevoerd, op enkele uitzonderingen na. De enige noemenswaardige uitzondering is verkavelingsvergunning n°975 in de Gustave Demanet straat.

Het BBP voorziet gesloten bebouwingen (gelijkvloers+2). Winkels zijn ook toegestaan.
Huisvestingspotentieel: ±10 rijhuizen.

2. STUDIE VAN DE BBP'S

Het enige BBP dat nieuwe woningbouw voorziet is het BBP 60-37 van 18-12-92 in de Modelwijk. Het gaat eigenlijk om een gedeeltelijke herziening van het BBP 48-02: enkele zones die in dit BBP als openbare groenzones bestemd waren, worden herbestemd als woonzones. Op het plan van de huidige situatie worden bepaalde zones opgenomen als openbare ruimte en andere onder "andere bestemming", terwijl beide de kenmerken van een recreatieruimte vertonen. Dit onderscheid werd alleen aangebracht om een verandering van bestemming te kunnen doorvoeren, wat tot op heden niet gebeurd is.

De positie van het GemOP t.o.v. dit BBP is als volgt: het grootste deel van de zones onbebouwd laten, meer bepaald om het oorspronkelijk concept van de Modelwijk beter te laten uitkomen. Naast de inbreuk op de eenheid en leesbaarheid van de site (aanleg van nieuwe gebouwen zonder enige band met de bestaande, gebouwen te dicht op elkaar), verhoogt het project inderdaad ook de densiteit van de bebouwde oppervlakte in verhouding tot de open recreatieruimten. Zo riskeert men gettovorming en dit terwijl deze site momenteel goed functioneert dankzij de kwaliteit en rijkdom van haar recreatieruimten. Alle nieuwbouw moet evenwel niet automatisch geweerd worden. Er moet echter een evenwicht gevonden worden tussen de bebouwde oppervlakte en de open ruimte en de integratie van nieuwbouw moet nauwellettend in het oog gehouden worden, opdat de coherentie van de site niet verloren zou gaan. In deze optiek stelt het GemOP de inplanting van nieuwe rijhuizen voor langsheen de Romeinsesteenweg in de bestaande huizenrij. Rekening houdend met het intens verkeer op deze steenweg lijkt het echter interessanter de plaats voor te behouden voor ontbrekende voorzieningen en enkele buurtwinkels dan voor huisvesting. De typologie van de nieuwbouw zal zich moeten aanpassen aan de bestaande gebouwen (gelijkvloers +2/3), afstand moeten houden van de rijweg en voor -en achtergevel op dezelfde manier aanpakken. De achtergevel geeft uit op de groenzone van de Modelwijk en moet een coherente gevellijn vertonen aan de voorbijganger.

BPA Claessensstraat: procedure ingediend bij de Stad Brussel.

3. WIJKCONTRACT MARIA-CHRISTINA

Doelstelling: bannen van stedelijk braakland en renovatie van de bestaande gebouwen.

Openbare werken

- Reconstructie van een gebouw aan het Roodhuisplein (het terrein is eigendom van de gemeente). Huisvestingpotentieel: 6 appartementen met 2 kamers en 3 appartementen met 3 kamers.
- Reconstructie van woningen in de Stefaniestraat op een terrein van de NMBS Huisvestingpotentieel: 3 ééngezinsrijwoningen.

Privé-werken met overheidssteun

- Reconstructie van woningen op het terrein van de Polikliniek in de Molenbeekstraat. Huisvestingpotentieel: 2 gebouwen met 3 gevels, 9 woonruimtes (2 flats, 5 appartementen met 2 kamers en 2 appartementen met 3 kamers).
- Reconstructie van woningen in de Molenbeekstraat nrs. 159-169 in bezit van de ondernemingen Desmets en Ziegler. Huisvestingpotentieel: 16 woonruimtes (appartementen met 2 kamers).
- Reconstructie van woningen op terreinen van Belgacom gelegen in de Claessensstraat Huisvestingpotentieel: 45 woonruimtes (10 flats, 6 appartementen met 1 kamer, 17 appartementen met 2 kamers, 12 appartementen met 3 kamers).
- Renovatie van het gebouw op de hoek van de Molenbeekstraat en de Lefèvrestraat, eigendom van Belgacom. Huisvestingspotentieel: 7 woonruimtes (3 appartementen met 1 kamer, 4 appartementen met 4 kamers).
- Bouw van woningen in de Claessensstraat (terrein in bezit van de organisatie VIA). Huisvestingpotentieel: 48 woonruimtes (appartementen met 2 kamers). Stedenbouwkundige aanvraag ingediend in oktober 1996.

Totaal binnen de omtrek van het wijkcontract: 125 woonruimtes.

4. TERREIN VAN DE KONINKLIJKE SCHENKING

Het gewestplan voor de inrichting van het domein van de Koninklijke Schenking in Laken voorziet de bouw van 167 huizen en 189 appartementen in gesloten bebouwing (een totaal van 39.702 m²). Het GemOP daarentegen stelt voor de helft van de site als groenzone te bestemmen om meer bepaald aan de verwachtingen van de bewoners tegemoet te komen en de andere helft te verkavelen voor huizen voor de middenstand, d.w.z. een huisvestingpotentieel van ±160 woonruimtes.

Het schijnt nu dat het OCMW en de stad terreinen hebben uitgewisseld en dat er geen sprake meer is van verkaveling van dit terrein.

Elk project van ruimtelijke ordening moet rekening houden met haar integratie in de wijk en vooral met de verbinding naar het zuiden van Laken.

2. Bestaande gerechtelijke toestand

2.1. BBP

Het grondgebied van Laken telt 15 BPA's waarvan en 6 een gedeeltelijke herziening zijn van een oud BBP. De meeste van die BBP's dateren van de jaren '50 en '60.

De hierna volgende analyse van de BBP's (samengevat in de tabellen) wil de problemen die sommige BBP's zouden kunnen veroorzaken aan het licht brengen: niet-overeenstemming met het GemOP, het GewOP,... Na deze analyse werden de BBP's als volgt geklasseerd: behoud, opheffing, herziening.

TE BEHOUDEN BBP'S

REFERENTIE	DATUM	OPMERKINGEN
BBP 49-04 Mutsaard	19-02-62	Gedeeltelijke herziening van het BBP 49-03.
BBP 48-02 bis Houba-Hospitaal	19-01-53	BBP uitgevoerd.
BBP 48-02 ter Houba-Hospitaal	10-11-60	Gedeeltelijke wijziging van het BBP 48-02 bis.
BBP 48-06 bis Prins Karelsquare – St-Annadreef	07-11-88	Bevestiging van de voor het publiek te openen groenzone.
BBP 48-22 Onze-Lieve-Vrouw van Laken		
BBP 50-01 Van Praet	31-03-52	BBP uitgevoerd.
BBP 50-01 bis Van Praet	18-04-56	Gedeeltelijke herziening van het BBP 50-01.

GEDEELTELIJK TE HERZIENE BBP'S

REFERENTIE	DATUM	REDEN	VOORSTELLEN
BBP 48-18 bis bouwblok gevormd door de Delvastraat- Steylsstraat- Vanhamstraat en Fonteinstraat.	07-10- 74	BBP stemt niet overeen met de bestaande toestand.	De zone gereserveerd voor de scholen van de Stad Brussel en niet opgenomen als eigendom van de Stad Brussel opnieuw bestemmen als woonzone.
BBP 48-16 bis Houba-Heizel	07-10- 74	Het BBP beantwoordt niet meer aan de realiteit	Het deel van de zone gereserveerd voor scholen maar niet gerealiseerd opnieuw bestemmen als woonzone.
BBP 48-05 Prins Karelsquare	07-11- 55	BBP niet conform met het GewOP (perimeter voor bescherming van de huisvesting) en met de realiteit.	De industriële zone begrepen tussen de Kroonveldstraat, de Chrysantenstraat en het kerkhof bestemmen als gemengde woon- en werkplaatszone om conform te zijn met het GewOP (gemengd woon- en bedrijfsgebied).
BBP 49-03 Mutsaard	23-11- 59	De site van de Lakense Haard vrijwaren. Laekenois.	De schoolzone Gustave Demanetstraat waar zich de "Lakense Haard" bevindt als residentiële zone bestemmen.

AF TE SCHAFFEN BBP'S

REFERENTIE	DATUM	REDEN	VOORSTELLEN
BBP 60-37 et 48-02 Modelwijk	12-10- 66 18-12- 92	Stemt niet overeen met de filosofie van het GewOP en het GemOP.	Het project dat door het BBP 60-37 ondersteund wordt, doet niet alleen afbreuk aan de eenheid en de overzichtelijkheid van het gebied (nieuwe bouwwerken worden hier ingeplant zonder enige verbinding met de oudere gebouwen, te dicht op elkaar staande gebouwen), maar veroorzaakt bovendien een sterke verhoging van de densiteit van de bebouwing t.o.v. van de open recreatiegebieden. Zodoende riskeert men een getto te creëren terwijl dit gebied net goed functioneert dankzij de goede kwaliteit ervan en het aantal recreatiegebieden. Het gaat er niet om nieuwe constructies totaal uit te sluiten maar wel om een evenwicht te vinden tussen het woningenbestand en de openbare ruimten. Eveneens dient ervoor gezorgd te worden dat bij integratie van nieuwe constructies het gebied coherent blijft. Daarom stellen wij bijvoorbeeld voor om nieuwe woningen, van het type rijwoning, in te planten langsheen de Romeinse Steenweg grenzend aan de huidige rooilijn. Men zal eveneens de inplanting van een bejaardentehuis in de zone in overweging nemen.
BBP 31r/4 Koninginnelaan	08-06- 59	BBP verouderd ten opzichte van de huidige toestand.	Actualisering van het BBP teneinde de kwaliteit van de woningen te vrijwaren (perimeter voor bescherming van de huisvesting van het GewOP) : de zone bestemd voor binnenplaatsen en tuinen is bijna volledig bebouwd.
BBP 31r/6 Koninginnelaan	11-09- 61	BBP verouderd t.o.v. de huidige situatie.	Gedeeltelijke herziening van het BBP 31r/4 met het oog op de uitbreiding van een school; uitbreiding niet gerealiseerd. De momenteel leegstaande gebouwen binnen deze uitbreidingszone zouden bijgevolg opnieuw bestemd moeten worden als woning (perimeter voor bescherming van de huisvesting van het GewOP).

2.2. Beschermde monumenten en landschappen

De monumenten die geklasseerd zijn of staan op de bewaarlijst zijn de volgende:
(met de datum van klassering):

- bepaalde delen van het vroegere gemeentehuis van Laken, Bockstaelplein (klassering 13/04/95),
- het oude station, Kerkveldstraat 2 (klassering 26/09/96),
- de sociale woningen van de Lakens Haard in de Delvastraat 75, 77, 79-81, 85-87, de Fineastraat 1-3, 5-7, 9-11, 13-15, 17, 21, 23-25, 27, de Fransmanstraat 94 en de Victor Mabellestraat 9 (klassering 16/03/95),

- het station van het Koninklijk Domein (klassering 26/09/96),
- de oude Byrrhgebouwen Lefèvrestraat (klassering 22/05/97)
- Het koor van de oude kerk van Laken op het kerkhof (klassering 05/03/36),
- het F. Nicolay mausoleum op het kerkhof van Laken (klassering 14/04/94),
- de dodengalerij van het kerkhof van Laken (klassering 06/02/97),
- 14 grafmonumenten op het kerkhof van Laken (klassering 06/02/97),
- het vroegere atelier Ernest Salu OLV voorplein16 – Leopoldstraat I 17 (klassering 14/05/92),
- het eerste gemeentehuis en haar school, voorgevel en dak van de paviljoens aan de Paleizenstraat Over de Bruggen 458-460 (klassering 13/04/95),
- de Sobieskybrug, Witte Acacialaan (klassering 14/03/96),
- het Monument voor de Arbeid Yachtkaaï (klassering 28/09/95).

De landschappen die geklasseerd zijn of op de bewaarlijst staan (met hun klasseringdatum):

- *de Prins Karelsquare (bewaring 24/09/98),*
- *de Palfynsquare (bewaring 06/04/95),*
- *de Clementinasquare (klassering 12/06/97),*
- *de Tuin van het Chinees Paviljoen (klassering 12/06/97),*
- *het kerkhof van Laken (klassering 14/01/99),*
- *het park van Laken (klassering 17/04/94),*
- *het Osseghempark (klassering 16/10/75),*
- *de 21 juli square (bewaring 11/06/98),*
- *de Prins Leopoldsquare (bewaring 02/04/98),*
- *het park van de St. Annadreef (bewaring 11/06/98),*
- *het Sobieskypark en de koloniale tuin (bewaring 11/06/98).*

De monumenten en landschappen die geklasseerd of op de bewaarlijst geplaatst werden na de publicatie van het basisdossier van het GewOP zijn cursief aangeduid. Het gaat alleen om landschappen.

2.3. Stadsvernieuwing

Naast de renovatiepremie bestaat er ook een premie voor gevelverfraaiing. Ze wordt in het ganse Brussels Gewest toegepast, maar de toegekende bedragen verschillen volgens de perimeter waarin het gebouw zich bevindt, dit met een plafond van 1.000.000,- BEF. We onderscheiden drie soorten perimeters:

	Wijkcontract Initiatiefwijk	Structurerende ruimte PCHEWS Perimeters van culturele, historische of esthetische waarde of voor stadsverfraaiing (Gewestelijk Bestemmingsplan)	Buiten de perimeters
Basispercentage	75%	50%	25%
Verhoogd percentage	85%	75%	50%

Het verschil tussen basispercentage en verhoogd percentage heeft te maken met het inkomen van de aanvrager (inkomen lager dan 1.200.00 Bef voor het verhoogd percentage).

Een relatief groot deel van het grondgebied van Laken is ofwel in de eerste soort ofwel in de tweede soort perimeter:

1. het wijkcontract Maria-Christina
2. de structurerende ruimten (niet PCHEWS -Perimeters van culturele, historische of esthetische waarde of voor stadsverfraaiing): E. Bockstaellaan, Houba de Strooperlaan, Bogaerdstraat – Kunstenaarsstraat, de Smet de Naeyerlaan, Sobieskilaan, A12 met aan weerskanten de Meyselaan en de Madridlaan.
3. de PCHEWS: Koninginnelaan – kerkhof van Laken tot aan de Tuinbouwersstraat - Oud Laken; het Koninklijk Domein met aan de ene kant de Vuurkruisenlaan en aan de andere kant de St. Annadreef – het Osseghempark – de Eeuwfeestlaan en de omgeving van het Belgiëplein, de E.Bockstaellaan – het Bockstaelplein – het Willemsplein – de R. Neyberghlaan – de Prud. Bolslaan ; het bouwblok in de Fineaustraat – de Fransmanstraat – de Delvastraat – de Mabellestraat; het bouwblok in de Ramaekersstraat – de Duikersstraat – de Ter Plaststraat – de A. Stevensstraat; de site van het Brugmannhospitaal ; de Modelwijk, de Verregatwijk; het geheel van de G. Demanetstraat – de Wannecouterstraat – de De Wandstraat ; het geheel van de Romeinseseenweg – de kleine Romeinse Steenweg – de P. Jansonstraat.

De woningen moeten minimum 20 jaar oud zijn en huisvesting als hoofdbestemming hebben (2/3 van de verdiepingen). Het soort werken dat in aanmerking komt voor subsidie, werd per categorie gedetailleerd beschreven en aan een maximum onderworpen. Deze werken betreffen een “het herstellen van de zuiverheid van de gevel”.

2.4. De Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (G.S.V.)

In navolging van de twee andere regio's heeft nu ook het Brussels Hoofdstedelijk Gewest haar Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening (GSV) uitgegeven. Van kracht vanaf 1 januari 2000 heeft deze nieuwe verordening als hoofddoelstelling de harmonisatie van het Brussels stedelijk landschap (MB 09-07-1999).

Hiërarchie van de plannen en stedenbouwkundige verordeningen.

De Gewestelijke Stedenbouwkundige Vergunning (GSV) vervangt eigenlijk de Algemene Bouwverordening van de Brusselse agglomeratie van 1975. Titel XIII betreffende de maatregelen inzake brandvoorkoming blijft echter bestaan. De voorschriften van de gewestelijke stedenbouwkundige verordening zijn enkel van toepassing voor zover zij niet strijdig zijn met de verordenende voorschriften van de vigerende plannen van aanleg (GBP, BBP, GemOP). De GSV is dus geen instrument voor stedenbouwkundige planning. Ze bepaalt niet de bestemming van een gebouw maar haar materiële vorm.

Specifieke stedenbouwkundige verordeningen - die bvb. van toepassing zijn op de wijk van de squares – primeren ook op de GSV. De gemeentelijke verordeningen daarentegen moeten aan de bepalingen van de gewestelijke verordening aangepast worden. Ze kunnen echter wel strenger zijn. De aanvrager van een stedenbouwkundig attest of vergunning kan altijd een afwijking van de voorschriften van de GSV aanvragen. Alleen de gemachtigde ambtenaar is bevoegd deze afwijking toe te staan volgens het principe van de goede plaatselijke ordening.

De Gewestelijke Stedenbouwkundige Verordening is opgesteld rond de volgende 7 titels.

Kenmerken van de bouwwerken en hun naaste omgeving

Daar waar het gaat over de inplanting en het bouwprofiel van gebouwen, maakt titel I van de GSV een onderscheid tussen gesloten en open bebouwing. Voor gesloten bebouwing wordt de grens van de bebouwde zone alsook de hoogte van de nok en onder de kroonlijst vastgelegd in functie van de grootte van de aangrenzende gebouwen. De alleenstaande gebouwen daarentegen worden gebouwd op een “geschikte” afstand van de rand van het terrein, afstand waarover de bevoegde instantie voor het uitreiken van stedenbouwkundige vergunningen naar eigen goeddunken kan oordelen. Deze gebouwen mogen qua hoogte de helft van de hoogte van de omringende gebouwen niet overschrijden. Merk op dat deze titel I ook een verschillende ingang voor woning en handelszaak voorschrijft, behalve in bepaalde gevallen.

Bewoonbaarheidnormen voor woningen

De tweede titel die bewoonbaarheidnormen definieert voor de woningen, heeft directe gevolgen op de binneninrichting van nieuwe woningen of van renovaties met belangrijke aanpassingen (toevoeging van een kamer,...). Naast de definitie van de hoogte onder het plafond van bewoonbare lokalen (min. 2,5 meter), wordt ook de minimale oppervlakte voor hygiëne voor bepaalde functies vastgelegd: de woonkamer (20m²), de keuken (8m²), de slaapkamers en de toilet. Studio's en loften mogen sommige regels negeren, ook al is het begrip "loft" niet duidelijk gedefinieerd.

Bouwplaatsen

Titel III van de GSV verzorgt de veiligheid op de openbare weg in de omgeving van werken: betere afbakening voor voetgangers, georganiseerde opslagplaats voor machines en werfmateriaal, sluiting van de werf. In dat opzicht sluit deze titel aan bij de ordonnantie van 5 maart 1998 die slechts op een aantal wegen van toepassing was, waaronder in Laken:

Bockstaellaan, de A12, de Eeuwfeestlaan, de Claessensstraat, de Vuurkruisenlaan, de de Smet de Naeyerlaan, de de Trooz square, de Dieudonné Lefèvrestraat, het complex van de Grote Linde, de Houba de Strooperlaan, de Keizerin Charlottelaan, de Leopold I laan, de de Meysseleaan, Koninklijk Parklaan, de Koninginnelaan, Acacialeaan, de Romeinsesteenweg, de Rommelaerstraat, de Sobieskilaan, de Stiénonlaan, de Van Praetlaan, de Vilvoordsesteenweg.

Toegankelijkheid van gebouwen voor personen met beperkte mobiliteit

Titel IV legt normen op i.v.m. de toegang van personen met beperkte mobiliteit tot bepaalde openbare en privé gebouwen (openbare uitrustingen, winkels, kantoren, maar ook appartementsblokken,...): aanbrengen van het internationaal symbool voor toegankelijkheid, minimumbreedte van de toegangswegen, kenmerken van de toegangshelling en de deur aan de ingang. De verplaatsingen binnenin deze gebouwen (liften, minimumbreedte van de gangen, markering) alsook de uitrustingen die ter beschikking staan van het publiek zijn aangepast aan de noden van personen met beperkte mobiliteit. De parkings zullen voortaan 2 parkeerplaatsen voorbehouden voor gehandicapten en een supplementaire parkeerplaats per schijf van 50 parkeerplaatsen.

Thermische isolatie van gebouwen

Titel V gaat over de vertaling naar het Belgisch recht van de Europese richtlijn van 13 september 1993 (93/76/CEE). Concreet wordt het invullen van een bijkomend formulier verplicht bij het indienen van een stedenbouwkundige vergunning, zoals dat steeds het geval is in het Waals en Vlaams Gewest. De coëfficiënt k , warmtedoorgangscoefficiënt van de wanden van het warmteverliesoppervlak van het gebouw – en K , het peil van de globale warmte-isolatie – worden berekend volgens de norm NBN B62. Het Brussels Instituut voor milieubeheer heeft een Cdrom uitgegeven om deze berekeningen te vereenvoudigen.¹

Reclame en uithangborden

Titel VI betreft reclame en uithangborden die zichtbaar zijn vanaf de openbare ruimte. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest is het eerste van het land dat zo'n wetgeving heeft toegepast, in tegenstelling tot titel V waar het achterliep. Deze reglementering baseert zich op de definitie van vier verschillende functionele gebieden waarbinnen de voorschriften gaan van zeer beperkend naar zeer soepel (verboden gebied, beperkt gebied, algemeen gebied, uitgebreid gebied). Zij streeft een vermindering met 50% na van de plaatsen met reclame van groot formaat.

In Laken omvat het verboden gebied de twee volgende wegen: Bockstaellaan (van het niet inbegrepen plein tot de Jubelfeestlaan) en de Vilvoordestraat (van de inbegrepen Koninginnelaan tot het Koninklijk Domein). De beperkte zone omvat de avenue de l'Arbre Ballon (van de niet inbegrepen Diepestraat tot de niet inbegrepen Palfijnsquare), de Kunstenaarsstraat (van de niet inbegrepen Bockstaellaan tot de Chrysantenstraat), de Bolsiaan (van de niet inbegrepen Leopold I straat tot de R. Neyberghlaan), de Kroonveldstraat (van de Bockstaellaan tot de niet inbegrepen Leopold I straat), de Chrysantenstraat (de Tuinbouwersstraat tot de niet inbegrepen Devrièrestraat en van de Kunstenaarsstraat tot de Kroonveldstraat), het Modelwijkplein, de Modelwijksquare, de Modelwijklaan, de

¹ BIM, Gulledele 100 - 1200 Brussel, tel.: 02-775.75.11

Citroenbomendreef, het Citroenbomenplein, de Citroenbomenlaan, de Devrièrestraat (van de Medoristraat tot de Sint Annadreef niet inbegrepen), van de Draps-Domstraat, de Gallische Oprit, de Jeneverbomenstraat, de Tuinbouwersstraat (van de Medoristraat tot de Chrysantenstraat), de Houba de Strooperlaan (van de Pioenenstraat tot de gewestelijke grens), de Madridlaan (van de niet inbegrepen Atomiumlaan tot de gewestelijke grens), van de Magnolialaan (van de niet inbegrepen Jeneverbomenstraat tot de gewestelijke grens), de Medoristraat (van de Tuinbouwersstraat tot de Devrièrestraat), de de Meysseleen, de Neyberghlaan (de niet inbegrepen Demeerlaan tot de Leopold I laan niet inbegrepen), de Meyers-Hennaulaan (van de niet inbegrepen Bockstaellaan tot het Willemsplein niet inbegrepen), het OLV-Voorplein, de Paleizenstraat over de Bruggen (van de Cosynstraat tot de Stienetstraat), de Koninklijk Parklaan (van de Desmarèsstraat tot de Mellerystraat), de Sneeuwklorkjesweg, de Ramaeckersstraat (van de niet inbegrepen Bockstaellaan tot de Stevenslaan), de Koninginnelaan, de Kleine Romeinsesteenweg, de Romeinseoprit, de Rommelaerelaan, de Saliestraat, de Schildknechtstraat (van de niet inbegrepen Bockstaellaan tot de Lokvogelstraat inbegrepen), de Stevenslaan, de Stienetstraat, het Turkooispad, de Turkooissquare, het Van Gehuchtenplein.

De wegen, de toegangen ertoe en de naaste omgeving ervan

Titel VII geldt voor de werken met betrekking tot de wegen. Hier worden minimale regels voor de inrichting van de weg voorzien tot ieders voordeel, met name de beperking van de hoogte van de verkeerslichten tot 9 meter, een minimumbreedte van 1m50 voor de trottoirs met een borduur van maximum 0,18m hoog.

2.5. Het Gewestelijk Bestemmingsplan (GBP)

Het GBPI heeft de regionale verkiezingen van juni 1999 niet overleefd. Op 30 augustus 1999 werd het GBPII aangenomen door de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (MB 02-09-1999). Op 20 juli 2000 kondigde de Minister van Stedenbouw, Eric André, de goedkeuring aan door de Regering van het GBPII geamendeerd na het openbaar onderzoek en het advies van de Gewestelijke Ontwikkelingscommissie (GOC). Deze laatste (definitieve?) versie zou op het einde van dit jaar in werking moeten treden, na voorgelegd geweest te zijn aan de Raad van State.

Wat betreft het GBPII dat onderworpen werd aan openbaar onderzoek, verwijzen wij naar het advies van de Stad (gemeenteraad van 07.02.2000). Voor Laken werden de volgende opmerkingen gemaakt:

- Het terrein in de Gasstraat bestemd voor de school die zich nu in het oude Gemeentehuis bevindt (Bockstaelplein) bestemmen als uitrustingszone.
- De PCHEWS (Perimeter van culturele, historische of esthetische waarde of voor stadsverfraaiing uitbreiden tot de Bockstaellaan, de Houba de Strooperlaan, de de Smet de Naeyerlaan, de Leopoldsquare en de aangrenzende straten.
- De triangel van de parkzone langsheen de Keizerin Charlottelaan integreren in de uitrustingszone.
- De oude gedesaffekteerde Meysseleen bestemmen als uitrustingszone.
- De oude gebouwen van de CIBE in de Heizelstraat (door de Stad gekocht om er een school in onder te brengen) bestemmen als uitrustingszone.
- De Japanse Toren en het Chinees Paviljoen bestemmen als uitrustingszone.
- Een gevarieerd gemengd karakter voorzien voor het bouwblok Bockstaellaan – Demeerstraat – spoorweg (sterk gemengd karakter), om de woonomgeving langsheen de laan te beschermen.
- Miramarlaan: de uitwas van de rijweg, ingenomen door het Tentoonstellingpark doen verdwijnen.
- Keizerin Charlottelaan: de weg rond de oude terminus van de bus verwijderen.
- De waterpartij aangeduid langsheen de Romeinse steenweg wegnemen.

Tot nu toe is de laatste versie van het GBP (zoals goedgekeurd door de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, 20 juli 2000) nog steeds niet beschikbaar. Het is dus niet mogelijk na te gaan of de opmerkingen van de Stad opgenomen zijn in het plan. Daarnaast zal het ook nodig zijn de gevolgen van deze wijzigingen aan het GBPII te bestuderen.

3. Een gemeente in de projecten

3.1. Stedenbouwkundige plannen

3.1.1. Het stadswegennet

De volgende wegen werden de voorbije jaren door de Stad Brussel heraangelegd:

- Sint-Lambertusplein (nieuwe riolering + verkeersweg)
- Reper Vrevenstraat (weg)
- Salustraart (weg, verkeersplateaus, zigzagdoorgang)
- de Smet de Naeyerlaan (nieuwe riolering + weg van de Salustraart naar de Houba de Strooperlaan)
- Sint Albaanbergstraat (zone 30, plateaus inbegrepen)
- Paleizenstraat over de Bruggen (riolering, weg en plateaus)
- Albertstraat (voetpad)
- Delvastraat (voetpaden)
- Van der Aastraat (nieuwe riolering, weg, trottoirs en oren)
- Bollenstraat (nieuwe riolering + weg)
- Stefaniastraat (voetpaden + oren)
- Maria-Christinastraat (voetpaden, plateaus, oren)
- Prinses Clementinastraat (weg, voetpaden, oren)
- Kruispunt Depairelaan / Kufferathlaan (plateau)
- Kruispunt Jacobs-Fontainestraat / Thys van Hamstraat (nieuw pleintje)
- Molenbeekstraat (plateaus)

Onderhoudswerken (herbestrating of herasfaltering) vonden plaats in de volgende straten:

- Steebakkerijstraat
- Gravin van Vlaanderenstraat
- Houba de Strooperlaan
- Demeerstraat
- Moorsledestraat
- Citroenbomenlaan

De herinrichting van de volgende straten is in het budget van de Stad voorzien voor het jaar 2000:

- Sterckxstraat (weg + voetpaden)
- Kroonveldstraat (nieuwe riolering + weg)
- Tuinbouwersstraat (nieuwe riolering, weg, voetpaden en oren)
- De Vriestraat (nieuwe voetpaden, weg, voetpaden en oren)
- Willemsplein
- Roodhuisplein
- Van Gulickstraat (weg + voetpaden)
- du Cioletstraat (weg + voetpaden)
- Keizerin Charlottelaan (plateau)
- Reper Vrevenstraat (plateau)
- Kruispunt Houba de Strooperlaan / de Smet de Naeyerlaan (oor en vluchtheuvels)
- Houba de Strooperlaan / Sobieskylaan (oor en vluchtheuvels)
- Kruispunten Tuinbouwersstraat / Chrysantenstraat en Medorstraat (plateaus)
- Kruispunt de Vriestraat / Medorstraat (plateau)
- Molenbeekstraat (2 plateaus)

Onderhoudswerken - herbestrating of herasfaltering – zijn voorzien voor het jaar 2000 in de volgende straten:

- Laubespinastraat
- Lesninostraat
- Tielemansstraat
- Depairelaan
- Ter Plaststraat
- Duikerstraat

Ter herinnering: de gemeenteraadsverkiezingen hebben plaatsgehad in oktober 2000. Het is nog moeilijk de bepalingen van de Stad Brussel voor na 2000 inzake ruimtelijke ordening te overzien. Wel kunnen we al wijzen op een in uitvoering zijnde studie voor het Bockstaelplein.

3.1.2. Het gewestelijk wegennet

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft de Vuurkruisenlaan heringericht. Het aantal rijstroken is van twee op drie gebracht met evenwijdig een lokale verbindingsweg. Een alternatieve route voor doorgaand vrachtverkeer wordt bestudeerd en dat via de ring en de Vilvoordsesteenweg lang het kanaal van Willebroek. Zo zou zowel de Van Praetlaan en de Vuurkruisenlaan als de Koninginnelaan en de Koninklijk Parklaan verlost worden van doorgaand vrachtverkeer. Er is echter nog geen enkele beslissing genomen op dit gebied.

Na de versterking van de structuur van de brug is de De Trooz square weer opengesteld voor het verkeer zoals in de vroegere toestand. Momenteel wordt er een project bestudeerd bij het MCI. Dit project voorziet de aanleg van twee loopbruggen voor voetgangers en fietsers aan weerszijden van de huidige brug, de herinrichting van de omgeving van het Monument voor de Arbeid en een park/speelplein aan de Werkhuizenkaai.

De Koninklijk Parklaan werd ook heringericht. Het voorplein van de O.L.V. kerk is voorzien voor 2000 in het kader van het Koninklijk Tracé.

3.1.3. Het wijkcontract Maria-Christina

Het wijkcontract bestaat uit 5 verschillende luiken, in functie van de betrokken instanties. Een *eerste luik* omvat de interventies o.l.v. de stad Brussel met subsidies van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Het accent komt te liggen op de renovatie of heropbouw van wooneenheden. De voorgestelde acties zijn: het optrekken van een gebouw op het Roodhuisplein, de constructie van huizen op een terrein van de NMBS in de Stefaniestraat en de bouw van een polyvalente zaal in een te renoveren pand van de Stad in de Gravin van Vlaanderenstraat.

Een *tweede luik* betreft werken op terreinen die aan privé instanties verkocht zijn, nadat de Staat, met subsidies van het Gewest, deze terreinen gekocht heeft, bouwrijp gemaakt heeft en de bestaande gebouwen afgebroken heeft. Vervolgens zorgen de privé partners voor woningbouw. Het terrein in kwestie bevindt zich in de Werkhuizengang langs de spoorweg.

Een *derde luik* gaat over privé tussenkomsten, tot stand gebracht met publieke financiële steun. Deze gronden, waarop woningen zullen gebouwd of gerenoveerd worden, situeren zich in de Molenbeekstraat (bezit van de Polikliniek en terreinen van Ziegler en Demets, nrs 159 tot 169), in de Claessensstraat (eigendom van Belgacom) en op de hoek van de Molenbeekstraat en de Lefèvrestraat (eigendom van Belgacom).

Het wijkcontract voorziet ook de herinrichting van openbare pleinen (*vierde luik*): het Roodhuisplein, enkele kruispunten in het zuiden van Laken – namelijk Claessensstraat, Van Gulickstraat, Ciplestraat, Wautierstraat, en Wautierstraat/ Molenbeekstraat/ Drootbeek, de herinrichting van bepaalde trottoirs en de herstelling van enkele straten.

Het vijfde luik stelt maatregelen voor die de sociale wederopbouw van de wijk moeten bevorderen. Dit luik is op haar beurt in verschillende delen onderverdeeld: gezondheid, burgerschap, jeugd en de vroegste kinderjaren, werk, veiligheid. Een Plaatselijk Comité voor Geïntegreerde Ontwikkeling (PCGO) werd op poten gezet. Eén keer per maand komen aldus de vertegenwoordigers van de Stad, het Gewest en het verenigingsleven bijeen.

Het luik "gezondheid" heeft een groot educatief deel. De bewoners en vooral de nieuw aangekomenen moeten gesensibiliseerd worden i.v.m. het belang van een huisdokter die voor medische opvolging zorgt. Gewoonlijk heeft de nieuw aangekomen en zwakkere bevolking in een wijk de neiging beroep te doen op de spoeddienst. Om verschillende plaatsen worden lessen georganiseerd: het Alfacentrum, Main dans la Main, Mosaïque, le Colombier. Deze lessen, gegeven door mensen van buiten de wijk, gaan over praktische thema's waarmee de mensen dagelijks geconfronteerd worden: de gevaren van CO₂, de naturalisatieprocedures, inenting, zwangerschap,... Main dans la Main huisvest een ONE antenne.

Het deel "burgerschap" is ook educatief opgevat. Dit deel wil hoofdzakelijk vrouwen van buitenlandse afkomst helpen zich te integreren. Het gaat om alfabetiseringscursussen waarrond verschillende activiteiten opgezet worden (bvb. bezoek aan het Parlement met uitleg over het Belgisch politiek systeem,...). Dergelijke activiteiten brengen hen in de mogelijkheid richtpunten in Brussel te verwerven en een weefsel van sociale contacten op te bouwen. Dit alles heeft als doel hen hun rechten maar ook hun plichten als (vrouwelijke) burgers te leren kennen: recht op het woord, stemrecht,...

Tegelijkertijd werden er verscheidene vergaderingen gehouden in de moskee in de Rivolistraat rond de renovatiepremie en de inrichting van de wijk. Elke dinsdag is er een permanentie in het stadhuis op het Bockstaelplein om de omwonenden te informeren omtrent de premies. Het is inderdaad belangrijk de zin om in Laken te wonen te ondersteunen en de bewoners te wijzen op de rijkdom (o.a. qua patrimonium) van hun wijk om respect op te wekken voor hun wijk en trots er te wonen. Een cursus voor milieubewustzijn is gestart in het vijfde en zesde leerjaar van de wijk. Thema's als netheid, recyclage, economische lampen, natuur,... worden er behandeld.

Op socio-professioneel vlak is men bezig het Lakense Huis voor Tewerkstelling op te richten, dat de verschillende stadsdiensten op het gebied van tewerkstelling verenigt (ALE, Mission locale en promo-emploi). De jobdienst van het OCMW zou gecentraliseerd blijven, maar een verantwoordelijke voor Laken zou aangeduid worden. Tenslotte wordt de decentralisatie van de ORBEM bij het Gewest bestudeerd.

Het luik "Jeugd" heeft aanleiding gegeven tot de inrichting van het jeugdhuis Montana met speeltuigen in het binnenblok. Dit huis wordt begeleid door animatoren van de dienst Jeugd van de Stad Brussel. Het grootste probleem zijn de openingsuren (18h in de winter en 21u in de zomer). Buiten deze uren zijn de jongeren opnieuw overgeleverd aan het Willemsplein met alle klachten vandien vanwege de omwonenden. De aanstelling van wijkanimatoren blijkt opnieuw vertraging opgelopen te hebben. Het is van belang dat deze missie uitgevoerd wordt in samenspraak met het hele sociale luik en dat deze animatoren werkelijk in de straat aanwezig zijn, zodat de jongeren zich met hen kunnen vereenzelvigen.

Wat de kleinsten betreft, is er in september 1999 een crèche opgericht in de lokalen van de OLV school samen met de vzw Ballon Rouge, Oasis, la Ligue des Familles en de PICOL.

Het luik "Veiligheid" spitst zich toe op respect en hoffelijkheid. Het belangrijkste idee is de inwerkingstelling van een driehoekscontract tussen een jongere van de wijk, een politieagent en een handelaar om de huidige polarisatie tussen politie en jongeren tegen te gaan. Maandelijks vergaderingen hebben plaats met afgevaardigden van het Marcel Tricot atheneum, de politie en vertegenwoordigers van de handelskern. De schoolbemiddelaars van de ZEP scholen zijn relatief overrompeld door het werk (1 voor 400 leerlingen). Er is een omkaderingssysteem door het GES voorgesteld, waarbij 1 jongere en zijn familie in verbinding gesteld zou worden met een leidinggevend persoon uit het verenigingsleven. Deze laatste zou onmiddellijk ter plaatse moeten komen als de jongere een probleem tegenkomt. Momenteel zouden zo'n 10 jongeren nood hebben aan zo'n omkadering in een open omgeving.

Vier wijkagenten (APS) zijn door het handelskerncontract aangesteld om door de Maria Christina wijk te patrouilleren. Het jaarlijkse Amaliafeest kadert ook in deze filosofie van respect. Gebaseerd op een samenwerking tussen PICOL en de vzw Reg'arts, probeert dit feest het wijkgevoel te bevorderen langs artistieke weg.

Het sociale luik van het wijkcontract Maria Christina heeft een positieve dynamiek gecreëerd in het zuiden van Laken. Het heeft de bevolking in zekere mate in de mogelijkheid gesteld zich deze wijken toe te eigenen en er zich mee te vereenzelvigen, daar waar deze wijken tot nog toe als verlaten en oninteressant beschouwd werden. Het gevaar is echter reëel dat deze dynamiek plotseling stopt in mei 2001 bij het einde van het wijkcontract. Het plots stopzetten van deze activiteiten met een educatieve roeping zou bij de bevolking frustratie teweegbrengen met een waarschijnlijke terugkeer naar de vorige toestand. Het is inderdaad fout te geloven dat men het beeld van een wijk en de gedragingen en gewoontes van de bevolking in 3-4 jaar definitief kan veranderen. Het is dus van belang dat men nu al denkt aan de procedures die in gang moeten gezet worden om, althans gedeeltelijk, de huidige sociale activiteiten voort te zetten, na evaluatie van de resultaten. Merk op dat om omgekeerde redenen het zuiden van Laken niet weerhouden is in het kader van Objectief 2 van de Europese Gemeenschap. Nochtans vertoonde dat gebied zeker gelijkaardige kenmerken als het westen van de Vijfhoek.

3.2. Belangrijke aanvragen voor vergunningen

Verscheidene aanvragen voor stedenbouwkundige vergunningen zijn in het kader van het wijkcontract ingediend. We vermelden eerst en vooral het VIA project dat gaat over de volledige herinrichting van het blok Lefèvrestraat / Claessensstraat / Tivolistraat / Molenbeekstraat. Dit project zal huisvesting, kantoorbouw en schoolvoorzieningen bevatten. 10% van de ruimte zal toegankelijk zijn voor het publiek vanaf een nieuw steegje dat getrokken wordt vanaf het kruispunt gevormd door de Drootbeekstraat met de Molenbeekstraat naar de Claessensstraat. Een agoraspace zal langs deze nieuwe weg aangelegd worden als tegenhanger van het basketbalterrein dat zich momenteel op het Roodhuisplein bevindt.

Er werd ook een aanvraag ingediend voor de renovatie van de oude gedesaffekteerde hangar in de Gravin van Vlaanderenstraat als polyvalente zaal (huwelijksfeesten, banketten,...) met een studie voor huiswerk op het gelijkvloers. Het wijkbedrijf moest de binnenwerken uitvoeren conform artikel 60. De gevel op het Roodhuisplein zal heropgebouwd worden.

Een stedenbouwkundige vergunning is ook toegekend voor de eerste fase van de herstructureringswerken aan het Brugmannhospitaal. Tenslotte lijkt het er op dat restauratiewerken begonnen zijn aan de OLV van Laken kerk.

3.3. De projecten in wording

Music City

Een stedenbouwkundige vergunning is uitgereikt voor de eerste fase van het project Music City op de site van Turn & Taxis. Het betreft Opslagplaats B.

Studie van het kanaal

In 1992 werd er in opdracht van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een studie uitgevoerd omtrent de ontwikkeling van het noordelijk deel van de kanaalzone. De auteurs van de studie hadden een aantal opties uitgewerkt, met name:

-Opties i.v.m. de woonfunctie

Het zuidelijk deel van Laken, opgenomen in het bestudeerde gebied, wordt in het bestemmingsplan gedefinieerd als "gemengde zone – arbitragezone – woonzone B / activiteiten B". Arbitragegebieden zijn gebieden waar de functionele vermenging moet gebeuren met respect voor de leefbaarheid van de economische activiteiten, zonder nochtans de woon- of uitrustingsfuncties te schaden. Activiteitszones B zijn gebieden waarin ondernemingen het overwicht hebben, maar waar de residentiële functie moet behouden blijven en op strategische plaatsen moet aangemoedigd worden. Woonzones B zijn gebieden waarin de residentiële functie overweegt, maar waar de aanwezigheid van kunstenaars en PLE aangemoedigd wordt.

-Opties in verband met de verkeersinfrastructuur:

Op korte termijn : (wegen)

- * Herinrichting van de De Troozsquare.

Op middellange termijn : (wegen)

- * De A12 wordt heringericht als stedelijke laan
- * De Van Praetlaan wordt heringericht als 2x2 laan
- * De Vuurkruisenlaan wordt teruggebracht tot een 2x1 steenweg
- * Verbindingsweg als verlenging van de E19 naar de RO
- * Herinrichting van de Koninginnelaan
- * Een snelweg tussen de Noordwijk en de A12 voorzien.

Op lange termijn : (wegen)

- * een alternatieve weg voorzien voor vrachtverkeer.
- * of : inrichting van een parallelle weg die dient als intermediaire ring.
- * aanleg van een ringweg Houtweg - Vilvoordselaan - Van Praetlaan - Heizel
- * omlegging van de metro naar de Noordwijk.

Bouwproject van het OCMW op het terrein van de "Koninklijke Schenking".

In 1992 heeft het OCMW van Brussel een studie uitgevoerd over een project voor herinrichting van een sociale wijk op het OCMW terrein in het binnenblok tussen de Sint Albaansbergstraat, de Tuinbouwersstraat en de Medorstraat. Dit project werd niet uitgevoerd.

Eindwerken of universitaire projecten

Onlangs hebben studenten eindwerken gemaakt over Laken in het kader van hun opleiding. Een historische studie van de stedenbouwkundige evolutie van Laken werd uitgevoerd in het kader van een eindwerk aan de VUB. Aan de ULB wordt de geschiedenis van de wijk Oud Laken (tussen de spoorweg en het Koninklijk Domein) bestudeerd. In het kader van een derde cyclus over de bescherming van het patrimonium aan de KUL, bestuderen studenten het oude station en het oude stadshuis (Paleizenstraat over de Bruggen).

Op initiatief van de Regie der Gebouwen werd in 1999 een wedstrijd uitgeschreven voor de bouw van een Japans museum op de site van het Chinees Paviljoen, aansluitend op de Japanse toren. Deze wedstrijd stond open voor studenten van de verschillende architectuurscholen van het land.

3.4. De grote infrastructuren, geplande investeringen en gevolgen

3.4.1. Het Tentoonstellingspark van Brussel

In 1994-95 heeft Agora een effectenrapport gemaakt (met een luik mobiliteit) voor rekening van de vzw Tentoonstellingspark van Brussel. Deze studie formuleert een aantal basisopties i.v.m. de verkeersstromen naar en van het Tentoonstellingspark. Belangrijke werken op het einde van de XXste eeuw uitgevoerd.

Zo is de noordelijke toegang de hoofdtoegang geworden. De overdekte loopbrug over de Romeinsesteenweg in de richting van Parking C is afgewerkt. Deze parking moet de grootste bezoekersstroom opslorpen en zo de parkeerdruk op het plateau zelf en in de omliggende wijken verminderen. Er werd een nieuwe hall aangelegd, de Prinses Astridhal en een parking met ±1.300 plaatsen werd voor de tentoonstellers gemaakt langsheen de Romeinsesteenweg aan de achterkant van het paleis.

Er werd een nieuwe uitrit op de A12 voorgesteld naar de Madridlaan ter hoogte van het Trade Martgebouw, dit ter vervanging van het huidige uitrit ter hoogte van de Dikkelinde. Het verkeer zou van de parken ten zuiden van de tentoonstellingsite (Osseghempark, Park van Laken) afgeleid worden en zo de Dikkelindelaan sluiten en het verkeer op de Eeuwfeestlaan verbieden. De huidige leegstaande villa op de noordwestelijke hoek van de Tentoonstellingsite zou afgebroken worden. Het transportbedrijf zou verhuizen en een nieuwe parking ("Parking E") zou - nogmaals - op de zo vrijgemaakte ruimte aangelegd worden.

In 1998 wordt er een studie over de esthetische en structurele verbetering van het Heizelplateau uitgevoerd in opdracht van het Tentoonstellingspaleis. Deze studie heeft eerst de voordelen en zwaktes van het plateau in de huidige staat opgesomd:

VOORDELEN

- Aanwezigheid van tal van bijzondere en/of historische gebouwen: het Atomium, le Grand Palais, het Planetarium, de Sint-Lambertkerk, de gevel van het Koning Baudewijnstadion, het Belgiëplein met haar stadsmeubilair daterend van de Wereldtentoonstelling van 1935 en de gebouwen errond.
- Structurerende ruimtes: Eeuwfeestlaan – Belgiëplein – Keizerin Charlottelaan - Esplanade.
- Belangrijke groene ruimtes aan de rand (het Osseghempark, park van Laken) en hogestamaanplantingen langs de Dikkelindelaan, de Atomiumlaan en aan de achterkant van het stadion.
- Reliëf van het terrein dat perspectieven opent: vanaf het Belgiëplein, panorama op de parken van Laken en de noordwijk.

ZWAKTES

Belangrijkste probleem: *gebrek aan leesbaarheid* van de toegangen (auto, openbaar vervoer), van het soort parkeren,...

Openbaar vervoer

- Gebrek aan afstemming tussen metro, tram en omgeving: welke weg nemen om toegang te hebben tot de verschillende functies?
- Weinig gebruiksvriendelijke voetgangersverbindingen vanaf de haltes van het openbaar vervoer.

Autoverkeer

- Gebrek aan precisie van de signalisatie die zou moeten aangepast zijn aan de verschillende soorten bezoekers: tentoonstellers, leveranciers, Brusselse bezoekers, mensen van buiten Brussel,... Het is van belang het goede verloop van de permanente activiteiten niet in gevaar te brengen door de organisatie van een evenement.
- Gevolg: gebrek aan definitie van de toegangspoorten tot de site en chaotische inrichting van de toegangssassen.
- Knelpunten: - Dikkelinde / Rode-Kruislaan
 - kruispunt Romeinsesteenweg / de Meysselelaan / Madridlaan
 - kruispunt Houba de Strooperlaan / Keizerin Charlottelaan
- Afwezigheid van richtingsaanwijzers wanneer men de site verlaat.

Parkeergelegenheid

- Inventaris:
 - 12.000 plaatsen op parking C
 - 1.000 plaatsen op de Trade Martparking
 - 2.500 plaatsen langsheen de weg
 - abonnees
- Negatieve visuele impact van de ankerplaatsen op de site, met name langsheen prestigieuze assen zoals de Eeuwfeestlaan, de Atomiumsquare, de Esplanade,...
- Noord-zuidsplitsing: tijdelijke activiteiten / permanente activiteiten, abonnees en tentoonstellers

- Conflicten tussen de verschillende actoren

Openbare ruimte

- Fragmentatie van het Heizelplateau in onafhankelijke en heterogene elementen met over het algemeen inrichtingen van lage kwaliteit (afbakening van parkings door betonblokken, slechte staat van de trottoirs,...)
- De ontvangstruimte voor de bezoekers (loketten) is te klein.
- De Eeuwfeestlaan, ruggengraat van het Heizelplateau, vertoont geen enkele band met de omliggende functies aanwezig op de site, terwijl die juist zouden moeten ondersteund worden.
- Chaotische inrichting van het Sint-Lambertplein, een verkeersknoop eerder dan een beginpunt van een monumentale as.

De volgende doelstellingen werden gedefinieerd als richtlijnen voor de inrichting van het Heizelplateau in de komende jaren:

- Definitie van de toegangspoorten tot de site en plaatsing van duidelijke aanwijzingen van de toegangspoorten en de parkings volgens de activiteit (Tentoonstellingspaleis, stadion, Kinopolis). Parking C is de enige parking die toegankelijk is voor de bezoekers van het Tentoonstellingspark, terwijl de parkings op het Heizelplateau zelf voorbehouden zijn voor tentoonstellers en leveranciers.
- Verbetering van de verbinding tussen parking C en het centrale deel van het Heizelplateau (het stadion alsook Kinopolis, the Village, ...).
- Inrichting van de Eeuwfeestlaan als structurerende ruimte, de verbinding tussen de verschillende activiteiten. Bijzondere zorg voor de scenografie van de monumenten.
- Herstructurering van de omgeving van het metrostation Heizel als echte toegangspoort tot de site met het openbaar vervoer. Bijzondere aandacht voor de voetgangersverbindingen. Optimalisering van de bediening met het openbaar vervoer.
- Verlenging van de parken naar het noorden, vergroening van de site.
- Herstructurering van het Sint-Lambertplein.

Vervolgens stelt de studie maatregelen op korte, middellange en lange termijn voor om deze doelstellingen te bereiken.

Korte termijn

- Oprichting van een "task force" die de verschillende partijen betrokken bij de ontwikkeling van het Heizelplateau groepeerd.
- Plaatsing van een dynamische signalisatie vanaf de uitritten 8 en 7 bis op de ring.
- Verbetering van de wegwijzers op het Heizelplateau zelf (aanduiding van de parkings, toegangspoorten,...)
- Herstellings- en onderhoudswerken aan de weg, de trottoirs, de verlichting,...
- Verbetering van de veiligheid, meer bepaald door de verlichting (project light scape de LABau).
- Plaatsing van ontbrekend stadsmeubilaire (telefooncellen, sanitair, fietsrekken, banken,...)
- Groenprojecten op kleine schaal: Belgiëplein en omgeving, Eeuwfeestlaan (centraal deel en aanleg van een dreef), parkings (Trade Mart, parking T), industriële zone aan het kruispunt Romeinsesteenweg – Madridlaan, Esplanade (parking E).

Middellange termijn

- Uitwerking en toepassing van een globaal mobiliteitsconcept

- Verbetering van de bewegwijzering in de onmiddellijke omgeving van het Heizelplateau.
- Dynamische signalisatie op de parkings.
- Formele definitie van de toegangspoorten.
- Inwerkingstelling van een ringsysteem voor het autoverkeer.
- Optimalisatie van het gebruik van het openbaar vervoer, meer bepaald door de herinrichting van de omgeving van het metrostation Heizel.
- Op punt stellen van een globale visie inzake toerisme.

Lange termijn

- Het ideale model bereiken van een tentoonstellingspark (zie studie).
- Inwerkingstelling van een toegangssysteem dat verschilt volgens de activiteit en het soort bezoekers.
- Dynamische signalisatie vanaf de ring (onderscheid permanente activiteiten – evenementen).
- Herinrichting van de openbare ruimte in functie van de zwakke weggebruiker, de voetgangers en personen met beperkte mobiliteit.
- Herinrichting van de Eeuwfeestlaan als ruggengraat van het plateau.

3.4.2. Openbaar vervoer

De MIVB bestudeert enkele wijzigingen in het tramnetwerk. Zo zou lijn 92 verkort worden tot juist voor de Van Praetbrug. Ze zou dus niet meer de verbinding met Laken verzorgen. Tramlijn 19 zou verlengd worden via de Wandstraat en de Wannecouterlaan naar de Forumwijk. Een wijziging van het traject van de lijn 52 wordt momenteel bestudeerd, waarbij de circulatietijd naar Schaarbeek verminderd zou worden en men dus vlugger de Van Praetbrug zou bereiken. Op deze manier zou de verbinding tussen Laken en het stadscentrum vloeiender worden. Het nieuwe traject volgt het kanaal, op de oever kant Schaarbeek, tussen de Lakensebrug (de De Troozsquare) en de Van Praetbrug. De betonnen helling langs de Van Praetbrug is reeds aangebracht. De frequentie van lijn 52 zou echter verminderd worden. Er loopt momenteel een studie over de inwerkingstelling van de T-2000 tram op verscheidene trajecten, alsook over de nodige werken die hiertoe moeten gerealiseerd worden.

De overdekkingswerken aan het metrostation Heizel zijn klaar. Lijn 1A wordt ondergronds verlengd tot aan de Modelwijk. De terminus bevindt zich onderaan de Amandelbomenstraat met ingangen in de Citroenbomenlaan en de Houba de Strooperlaan. Een eventuele verlenging van deze lijn tot aan het universitair hospitaal van Jette ligt nog binnen de mogelijkheden. Een andere mogelijkheid is de uitbreiding in de richting van Wemmel, onder de Modelwijk, met het oog op een verbinding tussen de metro en een pendelparking. Er is echter geen sprake van een vertakking naar de immense autoparking die al bestaat, nl. Parking C, ook al staat deze in directe verbinding met de ring.

Er wordt geen enkele wijziging voorzien in het bestudeerde grondgebied wat betreft het traject van de autobussen van de MIVB. De openbare vervoermaatschappij De Lijn onderzoekt evenmin een wijziging van het traject of frekwentie van de bestaande buslijnen. In de richting van Grimbergen zou er een bijkomende lijn kunnen ingelegd worden, parallel met het bestaande traject van lijn G.

3.4.3. De spoorwegen

In de nabije toekomst voorziet men geen belangrijke concrete projecten voor het bestudeerde grondgebied. Het oude spoorwegstation van Laken, gelegen in de Kerkveldstraat naast het voorplein van de OLVkerk, zou door de Stad Brussel gerenoveerd worden.

De NMBS en de Haven van Brussel onderhandelen over een uitwisseling van gronden op de site de Turn & Taxi's. Voor de terreinen in bezit van de NMBS is er nog over geen enkele nieuwe bestemming een besluit genomen.

Wat het GEN betreft is er nu een samenwerkingsakkoord gesloten tussen de verschillende partijen, maar er is nog geen enkele beslissing getroffen over het eindtraject van het GEN (traject Irisplan, volgens het Gewest, traject Sofretu volgens de NMBS). Het is minder voor de hand liggend dat de spoorweglijnen die door Laken lopen min of meer in het GEN zouden geïntegreerd worden, gezien zij deel uitmaken van de spoorwegring rond Brussel. Zo ook zal het uiteindelijke ontwikkelingsproject dat zal weerhouden worden voor het station van Schaarbeek Formation (TGV terminal?, Kantoorontwikkeling, voor de Europese Gemeenschap?), een zekere impact hebben op het grondgebied van Laken, ook al ligt het spoorwegstation zelf niet op dit grondgebied.

4.5. Mogelijke ontwikkelingsgebieden

4. De openbare enquête

Tijdens de enquête voor het basisdossier van het GemOP voor de wijk Laken werden er 22 opmerkingen ingediend. 13 daarvan kwamen van de inwoners – waarvan 1 van de co-eigendom St. Albaans – 4 van wijkcomités, 4 van verschillende organisaties zoals La Ligue des Familles en Pétitions-Patrimoine ; 1 van een bedrijf.

De meeste opmerkingen gingen over de mobiliteit (16 opmerkingen) met een aantal suggesties:

- Creatie van 30 zones,
- Aanleg van echte eigen beddingen,
- Het tramnetwerk in eigen bedding uitbreiden tot in het stadscentrum.
- De effectieve snelheid beperken tot 50km/u voor de Bockstaellaan en de Houba de Strooperlaan.
- Versmalling van de Bockstaellaan tussen de de Smet de Naeyerlaan en het Bockstaelplein.
- Aanleg van een rondpunt Bockstael/Kunstenars en Bockstael/Jan Bollen.
- Afschaffing van het doorgaand verkeer, meer bepaald in de Paleizenstraat over de Bruggen, het Willemsplein, de Steylsstraat.
- Aan het Bockstaelplein haar karakter van *openbaar* plein teruggeven.
- Oren aanbrengen op de hoek van de Breeschstraat, de Leopold I straat, de Victor Mabellestraat, de Jacobs Fontaine straat en de Fineastraat.
- Het kruispunt Delva-Steylsverhogen.
- Een oriëntatiespiegel aanbrengen op het kruispunt van de Leopold I straat – Thys Vanhamstraat.
- De twee volgende kruispunten voorzien van ophogingen om de voetgangersoversteken te verbeteren: Houba/de Smet de Naeyer en kruispunt Houba/Sobieski/Bockstael/A. Wouters.
- De Van Praetbrug en de De Troozbrug niet verbreden.
- Het systeem van bewonerskaart toepassen op het gehele grondgebied van Laken.
- Parkeerbeleid tijdens evenementen op de Heizel.
- Verbod op zwaar verkeer in de residentiële wijken.
- Inwerkingstelling van een veilig fietscircuit: ononderbroken fietsroutes aanleggen, vooral in de buurt van scholen, rekening houden met de Fietsroutes 5, 10, 11, 9, B, instelling van de eigenheid van wegen volgens het transportmiddel: aanleg van fietsroutes en hoofd fietswegen op wegen met 2x 1 rijstroken, fietsverbindingen verzekeren met de Vijfhoek (De Troozsquare, Van Praetbrug).
- Een voetgangersverbinding aanleggen tussen de wijk van de Paleizenstraat over de Bruggen en de Maria Christinawijk.

Vervolgens hadden de meeste opmerkingen betrekking op het milieu en de natuurbescherming (11 opmerkingen):

- Aanleg van een groenzone: koloniaal park – Clementinasquare (rondpunt Sobieski - Bockstael – Wauters) – Wauters – Delva – Bols (rondpunt Bols – Delva – Leopold I) – Neybergh – Warland ... naar Jette.
- Bescherming voorzien van het park gelegen in het verlengde van het koloniaal park, langsheen de Sobieskilaan en tegenover de Clementinasquare.
- Een kadaster van de bomen opstellen en een regeling voor de tuinhuisjes opstellen.
- Een inventaris maken van de vervuilde plaatsen en de bronnen van schade.
- Een repertorium opstellen van de paadjes en ze beschermen.
- Hoogstambomen planten langsheen de weg, vooral in het zuiden van Laken, meer bepaald in de Delvastraat.
- Stricte controle van de ateliers in de stad qua respect voor de normen.
- Vervuilende bedrijven in de stad verbieden, daar waar mensen wonen.
- Te veel aan garages, wagenmakerijen, etc. In de Bols-Tollenaerewijk.

4 opmerkingen gingen over socio-culturele uitrustingen voor een grotere openheid naar het publiek, de opening van een tweede jeugdhuis, etc. Ook vraagt men de omgeving van de scholen veiliger te maken: aanwezigheid van wijkagenten wanneer de leerlingen de school binnenkomen en ze verlaten, zone30,...

Twee opmerkingen vroegen de overeenstemming tussen de administratieve opsplitsing en de sociale realiteit, meer bepaald de aansluiting van de Mutsaerwijk bij Neder-over-Hembeek i.p.v. bij Laken.

Pétitions-Patrimoine heeft de volgende klassemmentmaatregelen voorgesteld:

Gehelen

- Koninginnelaan 297, 305 et 307
- Lokvogelstraat 2-6, zuidelijke kant van de eysers Hennau, Moorsledestraat 65-71.
- Edmond Tollenaerstraat 98, 100 et 113.

Sgraffitis

- Houba de Strooperlaan 8
- Richard Neyberghlaan 160
- Pierre Strauwenstraat 24

Keramiek

- Edmond Tollenaerstraat 47
- Stevens Delannoystaat 37

Alleenstaande gebouwen

- Foyer Laekenois, Ter Plaststraat 28-32
- Wautierstraat 48
- Van Gulickstraat 31
- Houba de Stoooperlaan 27
- Pierre Strauwenstraat 22

Reglementen voor een heel gebied

- Gebied tussen de Pannenhuisstraat en de Hoekje Grondstraat, De Moorplein, Neyberghlaan, Laneaulaan, E. Bockstaelplein en Leopold I straat
- De volledige E. Bockstaellaan en de Houba de Strooperlaan

De verkaveling van de helft van het terrein van de Koninklijke Schenking heeft een negatieve opmerking doen ontstaan alsook het project voor een school op het huidige groene terrein in de Gasstraat. Daarnaast is ook het systeem van een aflossingsambtenaar verscheidene keren positief onthaald op voorwaarde dat hij voldoende dicht bij de bevolking staat.